

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี The Potential of Arts Tourism on Creative Tourism of Ratchaburi Province.

พงศ์กฤต นันทนากรณ์¹ และอธิป จันทร์สุรีย์²

Pongkit Nantanakorn¹ Athip Jansuri²

¹สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

¹Program Management of Service Industry and Tourism Kasem Bundit University

E-mail: s_ixohoxi@hotmail.com

²สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

²Program Management of Service Industry and Tourism Kasem Bundit University

Received : October 26, 2020, Reviewed : October 30, 2020, Revised : November 13, 2020, Accepted : November 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี ขึ้นไป สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป เดินทางท่องเที่ยวจำนวน 3 ครั้ง มีลักษณะการเดินทางกับกลุ่มเพื่อน โดยมีสาเหตุในการเดินทางท่องเที่ยวเพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม/มีชื่อเสียง มีการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวัน ต่ำกว่า 1,000 บาท ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ประกอบด้วย ทูทางวัฒนธรรม ทักษะและความรู้ การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วม ประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน และกิจกรรมท่องเที่ยว ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงศิลปะ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purpose of this research is to study and analyze the potential of the arts tourism based on creative tourism. This research is a quantitative methods, 400 samples of tourists who visited Ratchaburi Province were asked to respond by questionnaire and by convenience sampling. The data analysis used percentage, mean, and standard deviation. The research finds that the potential of the arts tourism based on creative tourism, result shows that most of the tourists are female, age 18-20 years old, single status, bachelor's degree. The most of occupation are students with an average monthly income of less than 10,000 baht. The most of travel by three time and travel with friend group and reason for traveling is that there are popular, famous tourist attractions, searching for travel information from the Internet, and the average tourism spending is less than 1,000 baht per person per day. The potential of the arts tourism based on creative tourism is consisting of cultural capital, skill and knowledge, learning and knowledge sharing, creativity in which the overall picture in 4 aspects is at high level and participation, collective experience of tourists and community, tourism activities in which the overall picture in 3 aspects is at moderate level.

Keywords: The Potential of Tourism, Arts Tourism, Creative Tourism

บทนำ

กระแสของการท่องเที่ยวที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสของการพัฒนาของโลก โดยมีแนวคิดที่ว่า “นักท่องเที่ยว” ในยุคใหม่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ของการเสพความสุขจากการบริการ หรือแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ “นักท่องเที่ยว” ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ของการเดินทาง เพื่อศึกษา หาความรู้ การเรียนรู้และการเข้าใจถึงความแตกต่างกันของสังคมมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักท่องเที่ยว ทางเลือกใหม่นี้ มีผลทำให้รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวหรือการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปหรือการเลือกปฏิบัติกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนของทิศทาง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวตามมา (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560) ทั้งนี้ UNESCO ยังได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ในการสร้างการท่องเที่ยว รูปแบบให้ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถรับและเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเมืองนั้น ๆ ทั้งวัฒนธรรมในลักษณะที่จับต้องได้และที่เป็นนามธรรม โดยผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเอง (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. 2558) ทั้งนี้ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หรือความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาการปรับปรุงหรือทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงรวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นมีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. 2550) ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ 4 ด้านคือ 1) ด้านความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว 4) ด้านองค์ประกอบของการบริการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548)

โดยเป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในทางเลือกใหม่ คือ นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินใจหรือความสุขทางจิตใจแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกันในสังคมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อันจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นการนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงเกาะเกี่ยวคนในสังคมเดียวกันและต่างสังคมยังเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และยังเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560) ทั้งนี้การท่องเที่ยวแนวใหม่ของ UNESCO จึงเน้นถึงความผูกพัน (Engaged) ความจริงแท้ผ่านประสบการณ์ (Authentic Experience) ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน โดยผ่านการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงในทางศิลปะและวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงใน พื้นที่ที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับทิศทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. 2558)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและ ประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือ คุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่” (Wurzbarger. 2009) ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถที่จะใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ใหม่นั้นมาใช้กับชีวิตหรือ การงานของตน ภายหลังจากที่กลับมาจากการท่องเที่ยวแล้วด้วย (Raymond. 2010) นอกจากนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีการจินตนาการ และมีความจรรโลงใจ ที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์ ต่อมา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องมียุคความรู้แฝงไว้ด้วยศิลปะและกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. 2554)

รัฐบาลไทยได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์อย่างชัดเจน ทำให้เกิดการเชื่อม ต่อมาสู่แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภายหลังจากที่มีการดำเนินการ ส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจเชิง สร้างสรรค์ มีพัฒนามาสู่การส่งเสริมการนำวิถีมัปัญญามาผสมผสานการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังคงมีความจำเป็นต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันที่มีภาวะของ การแข่งขันการของประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่ออาศัยหลักการและแนวทางของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์มาต่อยอด เพิ่มค่า และหาความต่างมานำเสนอต่อนักท่องเที่ยว และกระแสของตลาดการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปอย่าง เห็นได้ชัดในยุค 4.0 หรือโลกเทคโนโลยีในปัจจุบัน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวที่มีจุดหมายเพื่อการสนทนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม และช่วยให้การท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของ

ความหลากหลายในวัฒนธรรม (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. 2558) ทั้งนี้ยังสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ มุ่งเน้นให้ความสำคัญในคุณค่าของชุมชน ชุมชนที่สามารถรักษา ความเป็นเนื้อแท้เพื่อเป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เรียนรู้ชุมชนผ่านการท่องเที่ยว (Sangsanit. 2012) ซึ่งสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 ในการส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทย ให้เป็นที่เข้าใจใน อาทิสถาสร้างคุณค่าความเป็นไทยในสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่คงอัตลักษณ์ความเป็นไทย การสื่อสาร เอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2562) ซึ่งจังหวัด ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งซึ่งมีอัตลักษณ์ด้านศิลปะที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนส่งเสริม การตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 12 เมืองต้องห้ามพลาด ชุมชนคนอาร์ต จังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีนับเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีความโดดเด่น ทางด้านวัฒนธรรม กล่าวคือจังหวัดราชบุรีประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ โดยแต่ละชาติพันธุ์ล้วนแล้วแต่มี เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยว (Travel Route) ให้เป็นแบรนด์ทางการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกเดือน เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของ เมืองแห่งศิลปะร่วม สมัย ที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ อาทิเช่น โอ่งมังกร ที่ในปัจจุบันได้มีการ พัฒนารูปแบบเป็นผลิตภัณฑ์เซรามิก สมัยใหม่ที่มีความสวยงามแปลกตา และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือและผ้าจกที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ของบ้านคูบัว และบ้านดอนแร่ อำเภอเมือง ราชบุรี หนึ่งใหญ่วัดขนอน อำเภอโพธาราม งานศิลป์ที่รวมเอาศิลปะหลากหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกันทั้งลวดลาย ตัวหนังสือเชิงจิตรกรรม ศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ ประกอบกับดนตรีปี่พาทย์ (คณะกรรมการบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. 2561)

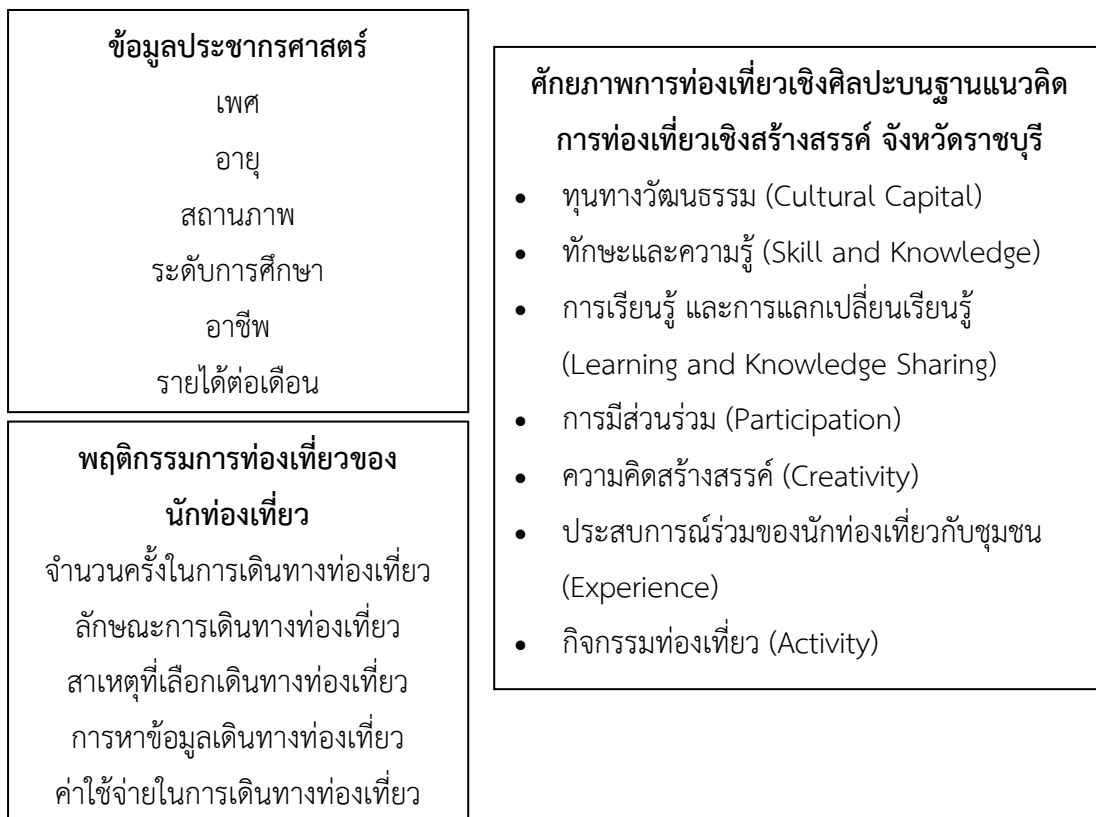
จากทิศทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่สอดคล้องตามทิศทางการท่องเที่ยวโลก และนโยบายการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย ตลอดจนจรรยาบรรณและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งจุดแข็งที่สำคัญด้าน ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะที่มีความโดดเด่น และเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นเมืองแห่งศิลปะ ซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญ ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่องการพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเมืองศิลปะสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ที่สอดคล้องตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย 2579 โดยการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และ แหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ถึงอัตลักษณ์ ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับ ประชาชนทุกระดับ (คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ. 2560) และสอดคล้อง ตามแผนปฏิบัติ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 โดยส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทย อาทิการสร้างคุณค่าความเป็นไทยในสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ Thainess บนสินค้าและบริการที่คงอัตลักษณ์ความเป็นไทยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรม และส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่รองตามศักยภาพของพื้นที่ผ่านโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” โดยเจาะกลุ่มเป้าหมายตรงกับ Destination Branding เพื่อคัดกรองเฉพาะนักท่องเที่ยว ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2562) ทั้งยังสอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561-2564 โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ให้เป็นแบรนด์ทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของ เมืองแห่งศิลปะร่วมสมัย ที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลเป็นเอกสารวิชาการ งานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดโดยมีวิธีการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 947,365 คน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. 2560) มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane. 1967) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน .05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวน 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ โดยจัดทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยจัดทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง สาเหตุที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว การหาข้อมูลท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวัน และ ส่วนที่ 3 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบบข้อคำถามในส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนค่า (Rating Scale) ที่มีลำดับการเลือกตอบเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ทักษะและความรู้ (Skill and Knowledge) การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) การมีส่วนร่วม (Participation) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience) และกิจกรรมท่องเที่ยว (Activity)

3. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการวิจัย
- 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในการพิจารณาสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจาก

ผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha) ทั้งหมด เท่ากับ 0.891

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย

4. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปะ จังหวัดราชบุรี โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 คน

การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะ จังหวัดราชบุรี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1) วิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	176	44
หญิง	224	56
รวม	400	100
อายุ		
18 – 20 ปี	146	36.500
21 – 30 ปี	81	20.300
31 – 40 ปี	118	29.500
41 – 50 ปี	43	10.700
51 ปีขึ้นไป	12	3.000
รวม	400	100

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว
จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	217	54.300
สมรส	155	38.700
หม้าย / หย่า / แยก	28	7.000
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	5	1.200
มัธยมศึกษา / ปวช.	159	39.800
อนุปริญญา / ปวส.	40	10.000
ปริญญาตรี	190	47.500
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.500
รวม	400	100
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	25	6.300
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	65	16.400
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	108	27.000
รับจ้างทั่วไป	26	6.500
เกษตรกร	29	7.300
นักเรียน/นักศึกษา	142	35.500
อื่น ๆ	5	1.200
รวม	400	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	146	36.500
10,000 – 15,000 บาท	81	20.300
15,001 – 20,000 บาท	118	29.500
20,001 – 25,001 บาท	43	10.700
มากกว่า 25,001 บาท ขึ้นไป	12	3.000
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 สถานภาพโสด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาสถานภาพสมรส จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมาประกอบพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี

ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ท่านเคยมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี จำนวนกี่ครั้ง		
1 ครั้ง	53	13.300
2 ครั้ง	107	26.800
3 ครั้ง	148	37.000
4 ครั้ง	63	15.500
มากกว่า 4 ครั้ง	29	7.200
รวม	400	100
ลักษณะการเดินทางของท่าน		
คนเดียว	94	13.300
ครอบครัว	112	26.800
กลุ่มเพื่อน	139	37.000
บริษัททัวร์	55	15.500
รวม	400	100

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง
มาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว		
เรียนรู้ผลงานศิลปะ	102	25.500
กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	70	17.500
วิถีชีวิตท้องถิ่นโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์	64	16.000
มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม/มีชื่อเสียง	115	28.700
ต้องการหาประสบการณ์	49	12.300
อื่น ๆ	0	0.000
รวม	400	100.00
การหาข้อมูลท่องเที่ยว		
หนังสือพิมพ์	12	2.900
อินเทอร์เน็ต	193	48.300
วารสาร/นิตยสาร/คู่มือเดินทาง	23	5.800
วิทยุ/โทรทัศน์	6	1.400
เพื่อน /ญาติ	104	26.000
ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	20	5.000
บริษัททัวร์	27	6.800
เอกสารแผนพับ/โบรชัวร์	15	3.800
อื่น ๆ	0	0.000
รวม	400	100.00
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวัน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	151	37.800
1,001 – 2,000 บาท	106	26.500
2,001 – 3,000 บาท	91	22.800
3,001 – 4,000 บาท	18	4.500
มากกว่า 4,001 บาท ขึ้นไป	34	8.500
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวจำนวน 3 ครั้ง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.000 รองลงมาเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.800 มีลักษณะการเดินทางส่วนใหญ่กลุ่มเพื่อน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 37.000 รองลงมา มีลักษณะการเดินทางกับครอบครัว จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 26.800 โดยมีสาเหตุในการเดินทางท่องเที่ยวเพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม/มีชื่อเสียง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.700 รองลงมาเพื่อเรียนรู้ผลงานศิลปะ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.500 โดยมีการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.300 รองลงมาค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.000 ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.800 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,001-2,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.500

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital)	3.960	.440	มาก
ทักษะและความรู้ (Skill and Knowledge)	3.981	.430	มาก
การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing)	3.990	.450	มาก
การมีส่วนร่วม (Participation)	3.390	.620	ปานกลาง
ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	3.950	.430	มาก
ประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience)	3.385	.600	ปานกลาง
กิจกรรมท่องเที่ยว (Activity)	3.376	.620	ปานกลาง
รวม	3.720		มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลที่ได้จากการแสดงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.990 - 3.376$, S.D. = .620 - .430) โดยเมื่อพิจารณาผลของแต่ละข้อแล้ว การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.990$, S.D. = .450) รองลงมาคือ ทักษะและความรู้ (Skill and Knowledge) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.981$, S.D. = .430) และทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.960$, S.D. = .440) ตามลำดับ

ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ทักษะและความรู้ การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วม (Participation) ประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience) และกิจกรรมท่องเที่ยว (Activity) ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาผลของแต่ละด้าน ประกอบด้วย

ด้านทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) พบว่า งานศิลปะมีประวัติความเป็นมา และมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ งานศิลปะสามารถสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ด้านทักษะและความรู้ (Skill and Knowledge) พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถนำ ทักษะ ความรู้และความเข้าใจในผลงานทางด้านศิลปะ ไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการสามารถรังสรรค์ผลงานศิลปะแบบดั้งเดิมให้มีความทันสมัย เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก

ด้านการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชนดั้งเดิม จากการได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือทำ จากกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะจนมีทักษะที่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง อยู่ในระดับมาก

ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะที่คงความเป็น อัตลักษณ์ดั้งเดิม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ ที่ดึงดูดความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก

ด้านประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience) พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรงจากเจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับงานศิลปะประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว (Activity) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้าใจในพื้นที่ท่องเที่ยว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวจำนวน 3 ครั้ง มีลักษณะการเดินทางกับกลุ่มเพื่อน โดยมีสาเหตุในการเดินทางท่องเที่ยว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม/มีชื่อเสียง มีการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันต่ำกว่า 1,000 บาท

ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ทูทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ทักษะและความรู้ การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วม (Participation) ประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience) และกิจกรรมท่องเที่ยว (Activity) ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาผลของแต่ละด้านประกอบด้วย

ด้านทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) พบว่า งานศิลปะมีประวัติความเป็นมา และมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ช่อพฤกษ์ ฝิวภู (2560) กล่าวว่า การนำทุนวัฒนธรรมมาเสริมสร้างผลิตภัณฑ์และบริการได้โดยการใช้แนวคิดสร้างสรรค์ คุณค่า การสร้างตราสัญลักษณ์สินค้าไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ด้านการพัฒนาสังคมก็สามารถนำทุนวัฒนธรรมในเรื่องของระบบคุณค่า ค่านิยม ความเชื่อจารีต ประเพณีต่าง ๆ

ด้านทักษะและความรู้ (Skill and Knowledge) พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถนำทักษะ ความรู้และความเข้าใจในผลงานทางด้านศิลปะ ไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Richards (2010) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาทักษะของนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning and Knowledge Sharing) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (สุนิษา กลิ่นขจร. 2561) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเรียนรู้ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบ จัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (ศลิษา อีรานนท์ และประกาศิต โสภณจรัสกุล. 2559) ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วม เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้อย่างแท้จริง ตลอดจนมีการจัดการในเรื่องของการกระจายรายได้ โดยการตั้งสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะที่คงความเป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560) กล่าวว่า หลักการและแนวทางของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์มาต่อยอด เพิ่มค่า และหาความต่างมานำเสนอต่อนักท่องเที่ยวและกระแสของตลาดการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดในยุค 4.0 หรือโลกเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ด้านประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Experience) พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรงจากเจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (ห้าวหาญ ทวีแสง. 2555) ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเดินทางท่องเที่ยวที่เรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะโดยการมีส่วนร่วมกับคนในท้องถิ่น

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว (Activity) พบว่า เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก กันทภณ แก้วสง่า และนิศาชล จำนงศรี ผลการศึกษาพบว่า การนำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาผนวกเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากบทความวิจัยนี้ เป็นผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์หนึ่งของการทำวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี ดังนั้นต้องมีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปให้ครบกระบวนการ ด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดอภิปรายกลุ่ม ประกอบด้วย ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านทุนทางวัฒนธรรม งานศิลปะมีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ มีประวัติความเป็นมา และมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น สามารถสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างความเข้าใจ โดยสะท้อนประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ภาครัฐ สามารถสนับสนุนให้เจ้าของผลงานศิลปะ/ผู้ประกอบการ ในการต่อยอดงานศิลปะเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยว เช่น การใช้งานศิลปะเพื่อออกแบบสินค้าที่ระลึก การใช้งานศิลปะในการตกแต่งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนการจัดงานเทศกาลด้านศิลปะของจังหวัดราชบุรี

ด้านการมีส่วนร่วม เจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการวาง ออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐเจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ และชุมชน ต้องร่วมมือกันส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของเจ้าของผลงานศิลปะ / ผู้ประกอบการ และชุมชน ในทุกขั้นตอนโดยเปิดโอกาสให้ เข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ อีกทั้งต้องพัฒนากระบวนการดำเนินเพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมด้านศิลปะในการสร้างมูลค่า สามารถนำมาใช้ประโยชน์บนพื้นฐานของความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ทั้งนี้อาจมีการศึกษาถึงรูปแบบในการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักเดินทางท่องเที่ยวประเภทศิลปะ จังหวัดราชบุรี เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปะเพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปะ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปะในจังหวัดราชบุรีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **คู่มือการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กันตภณ แก้วสง่า และนิศาชล จำนงศรี. (2558). การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารสุนารี**, 9(2), 79-103.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). **สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560) **แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ.

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. (2561) **แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี 2561-2564**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.ratchaburi.go.th/plan>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2562)

ช่อพฤกษ์ ฝิวภู. (2561). **แนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมนวัตกรรมสู่ Thailand 4.0**. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. (2550). **ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศลิษา อีรานนท์ และ ประภาศิต โสภณจรัสกุล. (2559). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ทางเลือก-ทางรอดของการท่องเที่ยวไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**, 8(2), 206-215.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2556). **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) : คู่มือและแนวทางปฏิบัติการ**. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2558). **องค์ความรู้ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : คู่มือและแนวทางปฏิบัติการ**. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนิษา กลิ่นขจร. (2561). **การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น วิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ห้าวหาญ ทวีแสง. (2555). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ศูนย์กลางเศรษฐกิจนเทศบาลนครยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2554). **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.dasta.or.th>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2562).
- Raymond, C. (2007). **Creative tourism New Zealand**. In *Tourism, creativity and development* : p. 145-158. Richards, G. & Wilson, J., ed. London: Routledge.
- Richards, G. (2008). **Creative Tourism and Local Development**. Paper presented at The Santa Fe International Conference on Creative Tourism. 28th September 2008.
- Richards, G. (2010). **Creative Tourism and Local Development**. In Wurzburger, R. (Ed.). *Creative Tourism A Global Conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe. New Mexico. USA.*
- Sangsnit, N. (2012). **Creative Tourism**. Retrieved October 10th, 2016. [online]. Available : from <http://www.dasta.or.th>. [Accessed September 15, 2019].
- Suttipisan, S. (2014). **Creative Community-based Tourism: An Integrated Tourism Management Approach in Thailand**. Paper presented at the Toward ASEAN Development Administration, National Institute Development Administration, Bangkok.

Wurzburger, R. (2009) **Creative Tourism, A Global Conversation: How to Provide Unique Creative Experiences for Worldwide Santa Fe**: Sunstone Press.

Yamane. (1967). **Taro Statistic : An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.